

F 1968

Ks. T. Kowalewski

Sprawozdanie Kuratora

Katedry Pockiej

Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Pockiego

Płock
Kow. Spr. K.
poz. 162

J. H. Patat Lamber.

1367/52
F.1968

SPRAWOZDANIE

KUSTOSZA KATEDRY PŁOCKIEJ

dia wiadomości Szanownego Duchowieństwa

Diecezyi Płockiej.

Dzięki ofiarności Szanownego Duchowieństwa i ludu wiernego urządzenie wewnętrzne Katedry płockiej, choć powoli, ale posuwa się naprzód. Do obecnej chwili została ukończona polichromia kaplicy Sanctissimi, w prezbiterium są już ustawione stalle dębowe, a w prawej bocznej nawie ołtarz marmurowy św. Stanisława Kostki; prócz tego p. Drapiewski rozpoczął polichromię prezbiterium, firma braci Łopieńskich wykończy Aniołów bronzowych do W. Ołtarza, drzwi do balustrady w prezbiterium i dwa orły do podtrzymywania kiereców. Projekt p. Szyllera na marmurową ambonę ze względu na wielki koszt (około 29 tysięcy rubli) został ostatecznie zaniechany, a natomiast postanowiono sprawić ambonę dębową, za którą żądają 4,500 rb.

Składając niniejsze sprawozdanie, za mity obowiązek uważam sobie przedstawić Szanownemu Duchowieństwu szczegółowy rachunek za wykonane roboty od czasu powierzenia w moje ręce funduszków fabryki Katedralnej.

I. Kaplica Sanctissimi.

a) Witraż, przedstawiający Wieczerzę Pańską.

1. Karton malowany przez Wł. Drapewskiego	200	rb.	—
2. Malowanie w Kevelaer 560 marek, żelazna rama 52 m., luźnik 26 m. = 638 m.	319	"	—
3. Przesyłka z Kevelaer do Torunia	13	"	10 k.
4. Cło na granicy oraz przesyłka z Torunia do Włocławka	97	"	40 "
5. Przesyłka z Włocławka do Płocka	2	"	50 "
6. Podróż na granicę po odbiór i łapówki	16	"	15 "
7. Wykucie dziur w obramowaniu okna	7	"	—
8. Zakłócenie szkła	10	"	—
9. Siatka ochronna na zewnątrz	40	"	—
<hr/>			
razem	705	rb.	15 k.

b) Polichromia kaplicy.

1. Obraz górny — adoracja P. Jezusa przez Aniołów	1500	rb.
2. Dwa obrazy boczne — procesje Aniołów	2000	"
3. Dekoracje ornamentacyjne	1500	"
<hr/>		
razem	5000	rb.

Nb. Drogo... bo drogo... Ale, kto widział polichromię w Katedrze na Wawelu Tetmajera, Wyspiańskiego, a zwłaszcza Meehofera w skarbcu, porówna ceny i wykonanie, ten przyzna, że nie przeplaciliśmy, a posiadamy rzecz wysoce artystyczną, prawdziwie w duchu religijnym obmyśloną, przemawiającą po Bożemu do duszy i serca ludzkiego. Nowomodna secesja nie znalazła tu przystępu.

II. Ołtarz św. Stanisława Kostki.

1. Ołtarz wykonany w Kielcach u Benniego, Kozłowicza, z marmuru kieleckiego; grupa środkowa i boczne figury z marmuru karraryjskiego	7500	rb.
2. Obramowanie ołtarza z marm. kieleckiego	3000	"
<hr/>		
razem	10500	rb.

Nb. W górnej części obramowania, znajduje się puste miejsce, które trzeba zapełnić albo rzeźbą albo też jakim freskiem z życia św. Stanisława. Ks. Fr. Kuligowski, b. prefekt, złożył na ten ołtarz ze składek, przez siebie zbieranych, 1500 rb. i obiecał dodać jeszcze 500 rb.

III. Stalle.

1. Stalle masyw dębowe, artystycznie rzeźbione przez Stadnickiego w Warszawie	9000	rb.	—
2. Przewiezienie statkiem Górnickiego	50	"	20 k.
3. Kamieniarzom za urządzenie posadzki	32	"	5 "
4. Napiwek dwóm stolarzom	16	"	—
<hr/>			
razem	9098	rb.	25 k.

IV. Roboty zamówione.

1. 8-miu Aniołów bronzowych do W. Ołt.	2080	rb.
2. Płaskorzeźba „Chrystus w Ogrójcu“ bronzowa, grubo srebrzona	920	"
3. Drzwiczki bronzowe do prezbiterium	980	"
4. Orły do balustrady w prezbiterium	220	"
5. Polichromia prezbiterium	12256	"

Obecnie w kasie fabryki Katedralnej niema jeszcze deficytu, ale kapitał zapasowy, poprzednio uzbierany, coraz bardziej się uszczupla, blizki jest wyczerpania, a nowe zasilki coraz mniej napływają. Tylko czasami zjawiają się hojniejsi ofiarodawcy, jak np. w ostatnich czasach jedna osoba świecka i trzech kapłani, którzy zobowiązali się sprawić artystyczne witraże. Ale nie tracimy nadziei i nie obawiamy się, aby dotychczasowe źródła, zasilające naszą Katedrę, miały wyschnąć zupełnie. Szanowne Duchowieństwo nie odmówi swej pomocy i nadal, a wiernych zachęci do ofiarowania choćby drobnych ziarenek ze swoich skromnych zasobów, a z tych ziarenek, da P. Bóg, utworzy się miarka... Być może, nie zdolamy całkowicie urządzić i przystroić Katedry wewnątrz — to prawda, bo i przyszłe pokolenia niech coś zrobią i mają zasługę, ale, zanim one wyrosną i nasze miejsca zajmą, my *viribus unitis* zdobędziemy się jeszcze na niejedną rzecz, która posłuży i do chwały Bożej i naszego zadowolenia duchowego.

Nasza prastara świątynia mazowiecka... jej patronką B. Virgo Maria Masoviae...

Tak, nasza prastara... dlatego żywo odczuwamy całą siłę, głęboką tajemniczość owych słów: *Przeszłość im dalsza, tem urodziwsza; im urodziwsza, tem od serc ludzkich kochańsza* (Zygm. Kras.). „Kościół jest stróżem przeszłości, piastunem teraźniejszości, a siewcą przyszłości,“ napisał Sienkiewicz w księdze pamiątkowej, gdym mu pokazał niektóre skarby i osobliwości naszej Katedry.

Jakie skarby, jakie osobliwości?... My nie o nich nie wiemy!... — Tak, nie nie wiemy, tylko czasami dochodzą nas o nich wieści z Krakowa, Lwowa, z wydawnictw Bersohna. — Więc to rzeczywiście w bibliotece katedralnej znajduje się rękopis Kropacza: „*Liber revelationum coelestium B. Birgittae*“ z 1400 r. i to w takiej oprawie, jaką można tylko widzieć w muzeach Ma-

drytu, Rzymu, Florencyi i Londynu? — Więc to rzeczywiście w skarbcu katedralnym znajdują się takie gobeliny i taka wspaniała kolekcya pasów słuckich, nagromadzona z kościołów naszej dyecezyi, jakiej nie posiada ani Muzeum Narodowe w Krakowie, ani muzea Czartoryskich, Matejki i Czapskich?... A Nazareth potest aliquid boni esse? — *Veni et vide!*

„Cudze chwalimy, a swego nie znamy.“ Ale tak dalej być nie może i nie powinno. Dlatego zamierzyłem pewną rzecz, ale do jej wykonania potrzebuję pomocy Szanownych Współbraci — Kapłanów. Mianowicie, celem powiększenia zasilków na Katedrę, a szczególnie zyskania pewnego funduszu na urządzenie muzeum dyecezalnego i biblioteki katedralnej, powziąłem zamiar wydania kilku seryi pocztówek z widokami pomników, ołtarzy, aparatów i naczyń katedralnych, a także okazów bibliotecznych i przedmiotów archeologicznych, które ze względu na swoje znaczenie religijne lub historyczne, cenność materyału lub wyrobu, zasługują na szczególną uwagę. Z owych pocztówek utworzą się potem albumiki mniejszej i większej objętości, po cenach nader umiarkowanych, aby były dostępne nawet dla osób najmniej zaможnych. Gdyby zamierzone wydawnictwo doznało poparcia, moglibyśmy następnie wydać seryę widoków celniejszych kościołów naszej dyecezyi oraz tego, co w kościołach i paraflach zasługuje na uwagę. Materyału odpowiedniego dużo się znajduje, trzeba go tylko wydobyć z zapomnienia.

Obecnie na próbę wydałem dwie pocztówki, wyobrażające grupę i ołtarz św. Stanisława Kostki w Katedrze Płockiej. Przesyłam je w ofercie i proszę o poparcie i rozpowszechnienie dalszych egzemplarzy, które posiadam na składzie i na żądanie gotów jestem przysłać wskazaną mi ilość. Cena wynosi 10 groszy bez przesyłki. Zarazem od Szanownych Współbraci ocze-

kiwać będę ich światłej rady, wskazówek i osobistych spostrzeżeń. Pragnąłbym je dlatego spożytkować, aby zamierzone wydawnictwo posiadało wartość naukową i artystyczną, a tym sposobem cel swój osiągnęło.

Brat i sługa w Chrystusie

Xs. J. Kowalewski.

Dnia 16 października 1906 r.

M. Płock.

4367/52.

F. 1968

Biblioteka im. Zielińskich
Tow. Nauk. Płockiego

F. 1968